

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Ponitur prima conclusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

ita se haberent ut passio conveniret subiecto per se secundo; subiectum autem passioni per se primo, quæ videtur aperta repugnantia; sed fieri non posse ut respectu entis sit aliqua proprietas, quæ has omnes condiciones habeat; nam si proprietas realis positiva est intrinsece, & essentialiter est ens reale, quia neque omnino non est, neque solum ens rationis esse potest; quia quod nihil est, vel solum per rationem fingitur, non potest esse passio realis, & vera entis realis: debet ergo esse aliquid reale: ergo ens reale, secundum conceptibilitatem autem dicitur proprietas, etiam respectu alterius aliquid prædicatum ipsius.

- 11 Ad quod hæc requiruntur, primo distinctio, non secundum rem adæquate, totaliter, & absolute, sed tantum secundum rationem, vel solum inadæquate à parte rei. Secundo, ut dicantur secundum convertentiam, adæquanturque inter se. Tertio, quod vnum sit radix alterius, aut formalis inadæquate, aut solum virtualis à parte rei, id est quod hoc prædicatum sit talis conditionis, & naturæ, ut quantum est ex se causeret aliud quod vocatur illius proprietas, nisi obstarer identitas inter illa, vel sub conditione, quod si esset producendum, à nullo alio, quam ab isto produceretur. Exemplum huius habemus, tum in quantitate tum in attributis divinis, nam in quantitate datur aptitudo ad recipienda accidentia, quæ non est de essentia quantitatis, sed illi secundario ita convenit, quæ si non haberet identitatem cum quantitate, & deberet dimanare ab aliquo, tanquam à subiecto necessario dimanaret ab ipsa quantitate.
- 12 Item nota multoties prædicata, quæ dicuntur de aliquo subiecto, aliud dicere, & significare clare, & quoad explicitum ab illo, quod per nomina volumus explicare, v. g. infinitudo sonat negationem, & carentiam terminorum, & nihilominus per illa non intelligimus, aut intendimus declarare negationem, seu carentiam, sed potius perfectionem, quæ omnia superat, & à nullo potest superari.
- 13 Secundo advertendum est, quod multitudo, & vnitas possunt sumi dupliciter, multitudo enim sumitur primo pro pluribus entibus excludentibus omnem vnionem realem, & hæc dicitur absolute multitudo, licet vnitas secundum quid extrinsecè, & omnino analogice appelletur; secundo sumitur multitudo pro pluribus entibus vnitis inter se, aliqua vnione, & hæc dicitur multitudo secundum quid, & est idem, quod vñi compositum. Ex alio capite vnitas potest dividi in vnitatem omnimodam, qualis est vnitas rerum simplicium excludentium omnem multitudinem partium à suo conceptu, & hæc ab aliquibus vocatur vnitas simpliciter, secundo modo sumitur vnitas, quam aliqui nominant, non omnimodam, & absolutam, qualis est vnitas rerum compositarum, & vnitas continui; quod Aristoteles vocavit vnum actum, & plura in potentia.
- 14 Tandem adverte quod sicut ens strictè sumptum, teste Aristotele 5. met. tex. 2. & D. Thomas 1. part. quest. 48. art. 2. ad 2. significat entitatem rei vere, & proprie positivam, sic etiam ens late sumptum accipitur (ut supra diximus agentes de nominibus entis) pro quocunque prædicato, quod de aliquo subiecto affirmatur, sive sit negatio, sive privatio; omnis enim affirmatio fit hoc verbo *sum*, & hæc de causa prædicatum, li-

cet nullam entitatem, & perfectionem ponat in ipso subiecto, si tamen de illo affirmetur, lato modo appellatur ens; huiusmodi autem sunt prædicata, quæ expriment negationem; v. g. vnitas quæ explicat negationem divisionis in se.

SECTIO III.

Nostra sententia varijs conclusionibus explicatur.

SVBSECTIO I.

Ponitur prima conclusio.

Vnum non est vere, & proprie passio, seu proprietas, si in rigore proprietatis sumatur, quatenus illa distinguitur ab attributo; sic D. Thomas 1. p. quest. 48. art. 2. ad 2. & in 1. dist. 19. art. 1. & quest. 1. de veritate, art. 1. & 1. p. quest. 5. 11. & 16. sumitur aperte ex Aristotele multis in locis, & præcipue ex 4. met. cap. 1. & 3. met. c. 6. 9. met. cap. 8. tex. 4. 5. & 9. & est communis opinio, probatur sic.

Primo, quia passio, ut passio, quæ vere proprietas est, debet vere dimanare ut quid positivum per veram rationem positivam, quæ realiter emanatio dicitur à subiecto, cuius est passio; sed vnitas transcendentalis non potest dimanare ab ente, ut quid positivum per veram, & realem actionem emanationis: ergo vnitas transcendentalis non est propria, & rigorosa passio seu proprietas entis. Maior est clara apud omnes, ut videre est in risibilitate respectu hominis, in subsistentia respectu naturæ substantialis, & in luce respectu solis, quæ omnes formalitates eo quod sunt veræ proprietates, & passionem fluunt, & dimanant per veram, & realem actionem ab essentis quarum sunt passionem, & proprietates: & econtra apud omnes Theologos, ut certum habetur, omnipotentiam Dei, misericordiam, & iustitiam divinam minime esse vere, & proprie passionem, & proprietates, sed potius attributa divina, quia non dimanant, ac fluunt realiter ab essentia divina per veram, & realem emanationem: ergo.

Minor præcipua sic probatur; quia si in ente ut sic daretur vnitas, quæ ut passio positiva dimanaret vere, & realiter ab ente, etiam deberet esse eiusdem rationis in omni ente contento sub ente ut sic, ut sæpe sæpius à nobis probatum manet ex illo principio, dici de omni, unde cuiusque vnitati particulari conveniret esse propriam passionem, quæ realiter dimanaret ab essentia cuius est proprietas, & passio: ergo vnitati Dei conveniret, quod dimanaret per veram, & realem actionem à Deo; sed hoc est summum absurdum, alias essentia divina produceret realiter suam vnitatem; sed quidquid producitur, ab alio producitur: ergo essentia divina esset aliud ab vnitatem divina: ergo vnitas divina esset creatura, quia quicquid est aliud à Deo absolutum, & producitur vere, & realiter à divina essentia, est creatura: atqui hæreticum est dicere attributum Dei existens in Deo esse creaturam, quia opus positum definit Concilium Remense contra Gilbertum.

berthum Porretan. vbi decernit quidquid in Deo est, esse Deum.

18 Secundo probatur, quia prima, & secunda conditio proprietatis strictæ sumpta, vt patet ex notabili, est vt secundum formale illius sit positiva entitas, & quatenus talis distincta realiter ab essentia, cuius passio est: sed vnitas non est adæquate positiva, sed partim positiva, & partim negativa, & quatenus positiva est, non distinguitur realiter ab ente: ergo non est in rigore proprietatis, seu passio illius. Minor quoad primam partem iam latissime probata manet supra: secunda pars illius est clara: quia quidquid est positivum in vnitate, est ens: sed ens non distinguitur à se ipso realiter: ergo quidquid est positivum in vnitate, non potest distingui realiter ab ipso ente.

19 Dices passiones entis non solum dicere ipsam rationem entis, sed etiam aliquid aliud positivum distinctum ab ente, & ratione huius positivi additi distingui realiter ab ipso ente.

20 Sed contra: nam si passiones entis adderent positivum realiter distinctum supra ipsum ens, vel illud esset quid fictum, & inane mentis commentum, vel inde sequeretur, passiones ratione superadditi simul differre realiter, & non differre ab ente: sed vtrumque est inconueniens, & absurdum, primum quia enti reali assignarentur passiones rationis, & fictæ quod est falsum; quia semper passio proportionatur cum essentia; secundo, quia duæ propositiones contradicentes simul concederentur: ergo passiones entis, v. g. vnitas non addunt aliquid positivum à parte rei distinctum supra ens. Minor est clara, quantum ad vtramque partem, dedecet enim in primis subiecto reali tribuere proprietates rationis; tum quia passio absque interuentu alicuius rei extrinsecæ necessario conuenire debet subiecto; ens autem rationis minime confluit in rebus ab intrinseco, sed potius ope, & virtute intellectus cōfingentis illud, ac proinde ab extrinseco, tum etiam quia passiones connexionem intrinsecam, & necessariam mutuam habere debent cum subiecto, cuius sunt passiones, & subiectum cum ipsis, sed ens rationis nullam habet cum ente reali connexionem mutuam, alias si non fingeretur ens rationis, destrueretur ens reale quod est chimericum.

21 Deinde etiam eadem minor clarius constat quantum ad secundam partem, cum propositiones istæ (passiones entis positivæ realiter differunt ab ente, passiones positivæ entis realiter non differunt ab ente) pugnent secundum veritatem, & falsitatem, affirmationem, & negationem: sed vtraque necessario concedenda est ab Scoto, si semel ponantur passiones re differre ab ente; in primis enim iam ab ipso, & eius assensu conceditur, passiones ex natura rei differre ab ente. Deinde proba eandem ab ipso ex natura rei non differre. Passiones positivæ entis non solum ratione connotati, sed etiam ratione illius, quod formaliter important, reperiuntur in rebus, sed quidquid in rebus reperitur est res, vel modus rei: ergo passiones positivæ entis, vel sunt res, vel modi. Tunc sic, omnis res, & modus intrinsecè, & essentialiter imbibit in se rationem communissimam entis, quia ens est prædicatum quidditativum clausum intrinsece in ultimis rerum, & modorum differentiis; sed quidquid intrinsece, & essentialiter imbibit aliud, non distinguitur ex natura rei ab illo quod imbibit, vt ex se patet: ergo.

R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

Confirmatur. Nihil est magis indistinctum ab aliquo secundum rem, quam prædicatum pertinet ad rei naturam, & quidditatem, sed ens est prædicatum pertinet ad rei naturam, & quidditatem: ergo.

Dices, rationes positivas entis ratione illius, quod formaliter addunt supra ens non esse ens, sed modos entis.

Sed contra primo, quia ita sunt modi entis, vt vere à parte rei illud efficiant, & intrinsece denominent, vereque existant; sed quod à parte rei vere existit, vere aliud afficit, vereque illud denominat, necessario aliquid esse debet; sed quod aliquid est, necessario etiam debet esse ens, quia aliquid, vel est solum vox synonyma entis, vel vnus: ergo. Contra secundo, ens reale est illud, quod est natum existere à parte rei (per existentiam quippe extra causas dignoscimus, vtrum ens reale sit res, an solum mentis figmentum; si enim res habeat aptitudinem ad existendum, vocatur ens reale possibile, si vero existentiam actualem, ens reale actuale, & si vtraque illi repugnet, absolute, & simpliciter illam existimamus impossibilem, & non ens) sed modi illi non solum habent aptitudinem ad existendum, sed etiam actu existunt, si semel conceduntur: ergo modi illi erunt entia realia: ergo ens non distinguitur à parte rei ab ipsis modis quod est intentum. Item hæc veritas probatur omnibus argumentis, quibus supra demonstravimus, ens non posse distingui ex natura rei à differentiis inferiorum, nam illa argumenta eodem modo hanc conclusionem, ac illam probant. Deinde à fortiori probatur omnibus argumentis, quibus efficaciter demonstravimus, vnum non posse addere aliquid positivum adhuc per rationem supra ens.

Præterea, quia præciso per intellectum quocumque positivo distincto ex natura rei ab ente, manente essentia entis, cum negatione divisionis, manet omne requisitum ad esse vnus: ergo vnum non est positivum distinctum ex natura rei ab ipso ente: antecedens est clarum, quia essentia vt sic relicta sine aliquo positivo distincto ab ente, quatenus dicit negationem divisionis, non est plura: ergo est vna entitas: ergo habet omne requisitum ad esse vnus.

Si cum aliquibus respondeas, passiones positivas entis esse solum mentis nostræ cogitationes; & contra erunt, quæ adduximus ad probandum illas esse non posse entia rationis; reliquum ergo est vt ens non dicat aliquid positivum distinctum, vt constitutur in esse vnus.

SUBSECTIO II.

Secunda conclusio ponitur.

Vnum est adæquatum attributum entis vt sic; hæc sententia est pene omnium Scholasticorum; Thomistæ enim omnes cum D. Thoma, & Scotistæ cum Scoto, tandem vniuersi Societatis Doctores, vno dempto P. Vasquez in hanc veritatem vniuersi consensu conspirant.

Patet primo ex Aristotele 4. met. cap. 21. tex. 3. 27 dicente; itaque ens, & vnum idem, ac vna natura sunt, propterea quod se invicem sequuntur, quod confirmat D. Thomas ibidem lect. 2. & 1. p. q. 11. art. 1. & 2. Deinde liquet ex autoritate Pla-